

УПАСВх. № 298/27.02.2018г.

СТАНОВИЩЕ

от Проф. Юлия Г. Мутафова-Заберска

за Дисертационния труд на ДУРАН АРСЛАН

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ЕФЕКТА ОТ ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА АФА ПО ПЛУВАНЕ ПРИ ХОРА С АМПУТАЦИИ

За присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР” в
областта на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт,
професионално направление 7.6. Спорт,

докторска програма „Теория и методология на спортната наука”

Научен ръководител – Проф. Майя НЕЙЧЕВА

Професионалната кариера на Докторанта Дуран АРСЛАН като спортен педагог, според представената справка, е илюстрация за просперитета на един съвременен специалист, посветил се на високо хуманната специалност АФАС. Перманентният стремеж за усъвършенстване и получените високи оценки за неговите приноси изяви разчитаме в 42-та сертификата за: треньор (по осем вида спорт); специалист по масаж; член в ръководството на различни спортни федерации; участие в международни семинари; спечелените златни медали на Световни и Европейски първенства за хора с увреждания; член-учредител-организатор на *Борда за строеж* на Общински хидротерапевтичен басейн, както и член на Образователното министерство на Република Турция.

Творческата биография на Д. Арслан респектира най-вече с настоящия Дисертационен труд - ярка илюстрация, доказателство за дълбоко осмислена реализация на задълбочените знания и опит, на стойностната професионална мотивация за научни експерименти в името на личността, живота, хуманизма.

Актуалността на проблемите в разработения труд се опира на високо значимата роля на физическата активност и спорта за психичното здраве и

качеството на живота при лица с ампутации. Обемът на труда е оптимален (142 стр.), с богата библиография на цитираните източници (общо 99, 45 - на кирилица, 44 - на латиница и 11 интернет-страници). Съдържанието на труда е структурирано според изискванията в три (равнопоставени, по 30 стр.) глави, богато онагледено с 31 илюстрации (17 фигури и 14 табл.) и Приложения.

В теоретичния анализ (Първа глава) са оценени възможностите на спорта плуване да стимулира физическото развитие при хора с различни увреждания, подобряване на менталното и емоционално здраве чрез развитие на спортно-техническите умения и способности. Докторантът проследява разгръщането в научните разработки в развитието на ключовите понятия по проблема, както и съответните документи, нормативи, класификации. Оценен е размахът на параолимпийзма за половин век, вкл. с представената информация за активността и на турската държава, загрижена за хората с увреждания - един особено значим социален проблем за южната ни съседка. Очертан е стремежът на Докторанта „да обгърне необятното“. Специално внимание е отделено на спортно-медицинските и педагогически проблеми за лица с различни увреждания и видове ампутации.

Задълбоченият теоретичен преглед по проблема (Втора глава) е позволил определянето на адекватна Работна хипотеза, цел, задачи, методика и организация на изследването. Обектът на изследване - 8 момчета (12-16-годишни) са диагностицирани, с описана локализация на ампутацията, съобразно която е определена методиката на обучение по **адаптивно** плуване: най-подходящите за всяко лице насоки на тестиране; спортнопедагогическо наблюдение и естественият формиращ експеримент. Поетапно осъществената организация на изследването в период от седем месеца (64 занимания на сухо, в плитък и дълбок басейн) е образцово представена в осъществената програма за обучение на всеки отделен етап.

Задълбоченият анализ на резултатите (Глава трета) от структурното наблюдение в естествените условия на дейността, на ефекта в крол обучение (на гръб и гърди), с двукратно тестиране нивото на физическо развитие (в началото и в края на експеримента), дееспособността и плуваемостта на изследваните, е подкрепен с подходяща статистическа обработка на масива данни. Очертани са показателите на био-психо-социалния статус при хората с увреждания благодарение на разработения учебен алгоритъм при усвояване на теоретичната и практическа ноосфера при 12-16-годишни. С методиката за адаптивно плуване (внедрена вече от Турската спортна федерация) позитивно са повлияни показателите за: двигателни умения, психомоторика на долни крайници, коремна и гръбна мускулатура, дихателния капацитет.

Постигнатият забележителен ефект от проведения от Докторанта Дуран Арслан формиращ експеримент, отразен в обобщените Изводи и препоръки, Автореферата и публикациите, очертава перспективите за проверената аква-методика за АФА като тренировъчно и рехабилитационно средство в името на жизнено-важната физическа и социална интеграция на лица с ампутации.

Заклучение. Рецензираният Докторски труд има несъмнена научно-приложна стойност, отговаря на Закона за развитие академичния състав на Република България и на Правилника на НСА „Васил Левски“ за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“. Предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на Дуран Арслан **образователната и научна степен „ДОКТОР“**.

26 февруари 2018 г.

Рецензент:

Проф. Ю. Г. Мутафова-Заберска